

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Museumsveien 10
N-0287 OSLO
Telefon (+47) 22 12 37 00
Fax (+47) 22 12 37 77
Bankgiro 1600.42.53837
Postgiro 0808.51.39852
NO 970010815 MVA

Dato: 08.07.02
Journal nr.: 1355/02

Vår ref.: INJ, tlf. : 22 12 37 00
Deres ref.: 2002-458-1 K/thg/tla

NOU 2002:I FORTID FORMER FRAMTID - HØRING

Norsk Folkemuseum ser positivt på at det er laget en egen kulturminneutredning som vil bli fulgt opp med en Stortingsmelding. I høringsuttalelsen fra Norsk Folkemuseum vil vi primært knytte våre kommentarer til forholdet mellom museene og det øvrige kulturminnevernarbeidet og forhold som omhandler museene spesielt.

Som kjent er de fleste norske museer tilknyttet Kultur og kirkedepartementet mens Miljøverndepartementet er ansvarlig for det offentlige kulturminnevernet. Etter vår mening er dette skillet en ulempe for kulturminnevernarbeidet, og en sterkere grad av samordning og samhandling vil uten tvil styrke kulturminnevernet generelt. Norsk Folkemuseum støtter derfor utredningens anbefaling om å formalisere et samarbeid på departementsnivå.

Museene er spesielt viktige aktører med hensyn til bevaring, kunnskapsoppbygging, forskning og ikke minst til formidling. Særlig på regionalt og lokalt nivå er de kulturhistoriske museene viktige samarbeidspartnere for det offentlige kulturminnevernet. Disse museene vil trolig bli enda viktigere samarbeidspartnere dersom man skal desentralisere og styrke kulturminnevernet lokalt. Til nå har man på fylkesnivå håndtert museums- og andre kulturminnevernsaker i samme etat. At enkelte fylkeskommuner nå skiller kulturminnevernet organisatorisk og administrativt fra museene synes uheldig. Tvert imot tror vi det heller vil være en styrke for kulturminnevernet som helhet om man arbeider fram mot en større grad av samordning.

Museene er eiere av et stort antall bygninger som utgjør en viktig del av landets kulturarv, og disse bygningene må ses i sammenheng med den øvrige forvaltningen av kulturminnene. Som utredningen påpeker, spiller museene en viktig rolle som formidlere av kulturarven. Med faste åpningstider er de antikvariske bygningene som museene forvalter, tilgjengelig for publikum på en helt annen måte enn andre bevarte bygninger, og kunnskapen om bygningens

historie, byggeteknikk, bruk og den menneskelige aktivitet som har foregått i og omkring bygningene overføres til besøkende gjennom personlig formidling. Den forståelse, kunnskap og opplevelse om kulturminnene som museene gir, er vesentlig for arbeidet med å sikre vern. Uten at allmennheten gis innsikt og kunnskap om våre kulturminner, vil vi ikke få forståelse for hvorfor utvalgte objekter og miljøer skal bevares for ettertida. Det er derfor viktig å sikre at museene kan styrke sin innsats på formidlingssiden. Det er også viktig at museene og det offentlige kulturminnevern samordner innsatsen på dette området.

Det er først og fremst på museene allmennheten får kunnskap om hvordan bygningene skal tas vare på. Dersom dette arbeidet er mangelfullt, får dette derfor konsekvenser ut over den enkelte bygning eller anlegg. Som de fremste formidlerne av vår kulturarv er det særlig viktig at museene gis økonomiske rammer som sikrer at museene får i standssatt, restaurert og vedlikeholdt sine bygninger på faglig forsvarlig vis. Museene er gjennom sin publikumskontakt kanskje kulturminnevernets fremste eksponenter for hvordan bygninger skal tas vare på. Imidlertid er det velkjent at museene langt fra har tilstrekkelige midler til å ta vare på sine samlinger. Vedlikeholdet av de antikvariske museumsbygningene er mangelfullt på mange museer. Dette skyldes blant annet utilstrekkelige bevilgninger, stor slitasje på bygningene og klimatiske endringer som gjør at vedlikeholdsbehovet akselerer. Det er nødvendig at museenes økonomi styrkes slik at denne vesentlige delen av kulturarven blir bedre ivaretatt og at den sikres for morgendagens samfunn. Bare på Norsk Folkemuseum er det dokumentert behov for 10-15 millioner kroner for å ta igjen etterslep etter mange år med for knappe ressurser samt et årlig behov på 1,5 millioner kroner for å holde bygningene på et akseptabelt nivå. Norsk Folkemuseum vil derfor understreke betydningen og behovet for at også museene skal få tilskudd til fordyrende tiltak når bygninger settes i stand slik utredningen foreslår.

Som for kulturminnevernet generelt møter også museene utfordringene med å sikre håndverksmessig kompetanse. Museene og det offentlige kulturminnevernet har en felles utfordring i å sikre handlingsbåren kunnskap. Ved museene er dette ikke bare en viktig del av formidlingen, men også en vesentlig forutsetning for å bevare bygningene og kunnskapen om hvordan de er bygget og hvordan de ble og blir bevart. En styrking av håndverkerstaben ved de større kulturhistoriske museene vil ikke bare sikre bevaringen av museenes bygninger, men også kunne danne kjernen i kompetansesentra for bygningsvern og håndverk som kan bistå mindre museer og andre i sin region. Norsk Folkemuseum har daglig pågang fra eiere av eldre bygninger som har behov for bistand og veiledning.

Både gjennom de bygninger som er bevart i museenes samlinger, og gjennom det daglige virket er museene viktige kunnskapsbaser. Museene har allerede

mye kunnskap om landets kulturminner, men bygger hele tida opp ny kunnskap gjennom dokumentasjon, innsamling og forskning, kunnskap som er en vesentlig faktor ikke bare for dagens formidling, men også for morgendagens. For å styrke kulturvernarbeidet er det av stor betydning å få samordnet databasene over kulturminnene inklusive museumsbygningene.

Utredningen legger opp til å overføre flere oppgaver til kommunene og peker på at museene vil være viktige aktører, ikke minst når det gjelder formidling. Dette har etter vårt syn mye for seg. Museene har mye erfaring og solid kompetanse på formidlingsarbeid. Museene vil imidlertid ikke kunne påta seg flere oppgaver for forvaltningen uten at de får en vesentlig styrking gjennom økte driftstilskudd og økt bemanning. Bare på den måten kan man både styrke det lokale arbeidet og bygge på den erfaring museene har.

Med vennlig hilsen
for Norsk Folkemuseum

Inger Jensen
Sjefskonservator